

інформаційно-комунікаційних засобів. Переваги впровадження елементів дистанційного навчання на основі інформаційно-комунікаційних технологій очевидні: гнучкість у виборі місця і часу навчання; можливість оновлення навчальних та тренувальних матеріалів; можливість моделювання ситуації взаємодії з студентом; забезпечення on-line зв'язку між студентом і віддаленим викладачем; можливість організації контролю за порядком і темпом подачі матеріалу, навчальною активністю студента; доступ до інформаційних ресурсів національних та глобальних мереж; доступність для студентів з особливими потребами та з послабленим здоров'ям. Інформаційно-комп'ютерна підтримка навчальних дисциплін повинна включати створення електронних навчально-методичних комплексів цих дисциплін, які дозволять активізувати пізнавальну діяльність студентів на етапі самопідготовки, розширити варіативність навчального процесу, підвищити ефективність якості знань та мотивацію до навчання майбутніх фахівців. Формування готовності майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту до здоров'язбережувальної діяльності – процес ґрунтовний, послідовний і рухливий. В умовах динамічного функціонування педагогічної системи він передбачає реалізацію трьох послідовних етапів: мотиваційно-цільового, активно-діяльнського і оціночно-аналітичного.

Мотиваційно-цільовий етап передбачає формування стійкого мотиваційно-ціннісного ставлення до здоров'язбережувальної діяльності, трансформацію переконань та ідеалів щодо майбутнього професійного статусу, розуміння професійного успіху і на цій основі стимулювання та спонукання мотивації майбутнього фахівця з фізичного виховання та спорту до формування готовності до здоров'язбережувальної діяльності. Цей етап займає першу позицію умовно, оскільки створення і підтримка мотивації учасників навчального процесу є «наскрізним» завданням для всіх етапів. Мотиваційно-цільовий етап характеризувався активним включенням особистості студента в процес самопізнання, що пов'язано із його входженням у нову соціальну роль, оволодінням загальнонауковими основами професії, актуалізацією пізнавальної рефлексії, посиленням потреб в особистісній і професійній самореалізації.

Активно-діяльнський етап, який за своєю суттю є системоутворюючим, передбачає включення студента в процес власного професійного становлення, що дає йому можливість активно просуватися по індивідуальній траєкторії формування готовності до здоров'язбережувальної діяльності. На цьому етапі студенти оволодівають системою спеціальних знань, умінь і навичок: планування професійної діяльності з врахуванням професіограми і кваліфікаційної характеристики майбутнього фахівця з фізичного виховання та спорту; планування здоров'язбережувальної діяльності і прогнозування її результатів; здійснення здоров'язбережувальної діяльності з врахуванням власного рівня інтелектуального, емоційного і особистісного розвитку; визначення близьких та далеких перспектив власного професійного становлення. Особливе значення надається розвитку регулятивних механізмів діяльності, поведінки і спілкування, розширенню індивідуальних способів творчого самовираження в освітньому процесі за рахунок інтеграції та поєднання різних методів і засобів навчання, організаційних форм аудиторних та позааудиторних занять.

Основною метою *оціночно-аналітичного етапу* є активізація формування індивідуального стилю здоров'язбережувальної діяльності, який направлений на успішну самоактуалізацію та самореалізацію в конкретних умовах ринку фізкультурних послуг. Основна мета етапу реалізується в процесі проходження практик і в процесі науково-практичної діяльності студента. На цьому етапі здійснюється аналіз ефективності змісту, форм, методів і засобів формування готовності майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту до здоров'язбережувальної діяльності; динаміки написання студентами рефератів, курсових та дипломних робіт по здоров'язбережувальній тематиці; підводяться підсумки участі студентів в науково-практичних конференціях та інших науково-організаційних заходах.

ВИСНОВКИ. Таким чином, необхідність професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту, готових до здійснення здоров'язбережувальної діяльності, визначена пріоритетними напрямками їх роботи, до яких належить діяльність зі збереження здоров'я, загального оздоровлення та покращення якості життя людини засобами фізичної культури. Організаційно-педагогічні умови формування готовності майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту до здоров'язбережувальної діяльності передбачають посилення прикладної і професійної спрямованості на здоров'язбереження через реалізацію трьох послідовних етапів: мотиваційно-цільового, активно-діяльнського і оціночно-аналітичного.

ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ охоплюють технологічні особливості реалізації організаційно-педагогічних умов підготовки фахівців з фізичного виховання та спорту до здоров'язбережувальної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1.Омельяненко Г. А. Психолого-педагогічні засади використання інформаційно-комунікативних технологій в професійній підготовці майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту [Електронний ресурс] / Г. А. Омельяненко. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/ppmb/texts/2008-10/08ogapts.pdf

2.Moskaleva A. S. The practice of social workers as a means of formation of readiness for health-promoting activities / A. S. Moskaleva // Pedagogicheskoe obrazovanye v Rossyy. – 2010. – № 1. – P. 97–101.

УДК 796.01.3

Білецька В. В.

ПРОБЛЕМНО-ЦІЛЬОВА СПРЯМОВАНІСТЬ МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

У статті розглянуто комплекс проблем щодо визначення процедур і показників оцінки якості освіти, проведення моніторингу та прийняття управлінських рішень для забезпечення встановлених норм якості освіти на всіх його рівнях.

Ключові слова: моніторинг якості, фізичне виховання, студенти.

Билецкая В.В. Проблемно-целевая направленность мониторинга качества физического воспитания студентов высших технических учебных заведений. В статье рассмотрен комплекс проблем по определению процедур и показателей оценки качества образования, проведения мониторинга и принятия управленческих решений для обеспечения установленных норм качества образования на всех его уровнях.

Ключевые слова: мониторинг качества, физическое воспитание, студенты.

Biletska V. Problem-thrust monitoring the quality of physical education students in higher technical schools. The article deals with complex issues and procedures to identify indicators of education quality evaluation, monitoring and management decisions to ensure that established standards of quality of education at all levels. Problem-oriented analysis of the implementation of management functions of planning, organization, motivation and control that characterizes the initial state management of physical education in high school, found a number of shortcomings. The objectives of the educational process are not defined and not focused on the end result, there is no continuity of school standards and standards of high school physical education classes' organization does not meet the physical condition of students, there is no control over the execution of administrative decisions. The problem of quality physical education is a national, regional and local for each university. The solution of this problem necessitates the processing and use of strategy and tactics implementation of the monitoring system of physical education in universities and Predictions there mobilizing teachers and students for its implementation; identify indicators, criteria and methods of evaluation, observation, correction, analysis and synthesis of results, learning management. The need for universities to modern criteria of quality physical education at any stage of the study provides further conceptual development and implementation of regulations, methodological and technological approaches to monitoring the quality of physical education students in higher technical schools.

Key words: monitoring the quality of physical education students.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Помітне погіршення рівня фізичного здоров'я та фізичної підготовленості студентів свідчать про невідповідність організації процесу фізичного виховання у ВНЗ сучасним вимогам. Після скасування державної системи контролю за фізичною підготовленістю студентів відсутній механізм, що дозволяє здійснювати заходи щодо спостереження, аналізу, оцінки і прогнозу стану фізичного здоров'я та фізичної підготовленості студентів, а також оцінки якості процесу фізичного виховання у ВНЗ. Особливу увагу в сучасних умовах освіти потрібно приділяти фізичній підготовці студентів, як важливому чиннику, який підвищує рівень здоров'я і працездатність майбутніх фахівців, а також сприяє оволодінню професією [12, с. 24; 15, с. 35]. Однак, у керівників вищих навчальних закладів і викладачів фізичного виховання немає повної та об'єктивної інформації, що дозволяє аналізувати і контролювати процес фізичного виховання, визначати невідкладні заходи щодо попередження та усунення негативних змін [12, с. 26; 18, с. 7]. Таким чином, існує протиріччя між потребою формування теоретичних засад моніторингу якості фізичного виховання та недостатньою практикою застосування технологій моніторингу в реальному навчальному процесі у вищих навчальних закладах технічного профілю. Дослідження проведено відповідно до науково-дослідної роботи Національного авіаційного університету «Удосконалення педагогічних технологій формування фітнес-культури студентів у процесі фізичного виховання» (номер держреєстрації 0113U000586).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Найбільш повно підходить до організації і проведення моніторингу в різних сферах науково-практичної діяльності представлено в працях С.І. Ізаак [3, с. 38-48] та В.Ю. Давидова [1, с. 18-24], в яких розглянуто питання проведення широкомасштабних досліджень фізичного здоров'я молоді на регіональному та федеральному рівнях, проектування організаційних структур управління моніторингових досліджень, а також кадрового, правового і інформаційно-аналітичного забезпечення моніторингу фізичного здоров'я молоді. Теоретично обґрунтовано методику моніторингу результатів навчання [8, с. 3-5], розглянуто проблеми моніторингу фізичного стану молоді [2, с. 60-62; 4, с. 22; 14, с. 47], теоретично обґрунтована система педагогічного моніторингу фізичної підготовленості студентів [6, с. 6]. Аналіз публікацій свідчить, що проблемі моніторингу в процесі навчання загалом і фізичному вихованні зокрема приділялась увага, проте у вітчизняній школі проблема організації та проведення моніторингу результатів якості фізичного виховання студентів вищих технічних навчальних закладів не розглядалася.

Мета роботи – визначити проблемно-цільову спрямованість моніторингу якості фізичного виховання студентів вищих навчальних закладів технічного профілю.

Виклад основного матеріалу дослідження. Системне дослідження якості освіти передбачає вивчення комплексу проблем, які охоплюють: з'ясування сутності базових понять якості освіти (її визначення, структурні компоненти, властивості, критерії й норми тощо); визначення процедур і показників оцінювання якості освіти (як освітнього процесу, як його результату і як функціональної системи); проведення моніторингу та прийняття управлінських рішень задля забезпечення встановлених норм якості освіти на всіх її рівнях [13, с. 8; 17].

Одне з найбільш загальних визначень освітнього моніторингу запропонував О.М. Майоров: «Моніторинг в освіті – це система збору, обробки, зберігання і поширення інформації про освітню систему або окремі її елементи, яка орієнтована на інформаційне забезпечення управління, дозволяє робити висновки про стан об'єкта у будь-який момент часу і дає прогноз його розвитку» [5, с. 85]. За визначенням Рябовової З.В. [9, с. 9-10], моніторинг у соціально-педагогічних системах, зокрема у загальноосвітньому навчальному закладі, – це «інформаційна система, яка постійно змінюється завдяки безперервному відстеженню об'єкта за певними параметрами, чинниками та критеріями управління з метою ухвалення оперативного рішення щодо прогнозування його подальшого розвитку». Необхідно зазначити, що одним із завдань

моніторингу є попередження небезпеки для ефективного функціонування об'єкта. Тим самим створюється можливість запобігти або мінімізувати можливий деструктивний розвиток подій. Отже, моніторинг може розглядатися як спосіб дослідження реальності, що використовується в різних науках та як спосіб забезпечення сфери управління різноманітними видами діяльності через надання своєчасної й якісної інформації.

Управління процесом освіти в навчальному закладі засноване на знанні того, як протікає освітній процес. Для цього служить система освітнього моніторингу – постійного відстеження ходу освітнього процесу з метою виявлення й оцінювання його проміжних результатів, факторів, а також прийняття рішень щодо регулювання й корекції освітнього процесу [10]. Для управління освітнім процесом необхідно мати систему отримання інформації про його результативність, щоб бачити відхилення або динаміку в цьому процесі [11, 16]. Моніторинг не обмежується виявленням відхилень від певних норм (стандартів). Освітній моніторинг припускає оцінювання самих норм. А це означає те, що моніторинг може розглядатися як механізм корекції освітніх і управлінських цілей і шляхів їх досягнення. Процес фізичного виховання представляється системою пов'язаних між собою педагогічних періодів, що забезпечують послідовність дій педагога і студентів у досягненні поставленої мети і вирішення визначених завдань з фізичного і духовного вдосконалення молоді. Розробка нової стратегії фізичного виховання студентської молоді є достатньо актуальною на даний час, що обумовлено реформуванням української освіти. При цьому, закономірно підвищились вимоги до фізичного виховання студентів як засобу ефективного поліпшення стану здоров'я, профілактики захворювань, підвищення розумової та рухової працездатності, адаптації до навчальної і професійної діяльності. Сучасна система підготовки фахівців в умовах вищої освіти характеризується інтенсифікацією процесів навчання, збільшенням кількості отриманої інформації, психічної насиченості навчальних занять і сесій, недостатнім обсягом рухової активності і, як наслідок, низьким рівнем фізичного стану, як основи для формування необхідних професійних якостей [7, с. 6-8, 18, с. 37]. На сьогоднішній день гострою проблемою є низька фізична підготовленість студентів, реальний обсяг рухової активності яких не забезпечує повноцінного фізичного розвитку. Проблемно-орієнтований аналіз реалізації управлінських функцій планування, організації, мотивації і контролю, що характеризує початковий стан системи управління фізичним вихованням у ВНЗ, виявив ряд недоліків: цілі освітнього процесу не визначені і не орієнтовані на кінцевий результат, немає наступності шкільних стандартів і стандартів вищої школи з фізичного виховання, організація занять не відповідає фізичному стану студентів, відсутній контроль за виконанням управлінських рішень та ін. Можна стверджувати, що цілісна система управління фізичним вихованням у ВНЗ, специфіка якого породжується зворотними зв'язками, відсутня, оскільки немає об'єктивної і достовірної інформації про кінцевий результат освітнього процесу з фізичного виховання. Управлінські функції здійснюються неефективно: плани не є керівництвом до дії, дані контролю не досліджуються, аналіз педагогічного процесу здійснюється на рівні констатації фактів, у студентів відсутній мотиваційно-ціннісне ставлення до фізичного виховання. Однією з ключових проблем, вирішення якої дозволить зробити процес фізичного виховання у ВНЗ ефективним, а також підвищити якість управлінських дій, є несвоєчасне отримання науково обґрунтованої інформації про фізичний стан студентів суб'єктами всіх рівнів управління: адміністративного – ректор, декан факультету, завідувач кафедри фізичного виховання, голова спортивного клубу; педагогічного – викладачі фізичного виховання, тренери, а також самі студенти. Підставою для вирішення проблеми, є проведення педагогічного моніторингу, що дозволяє здійснювати постійне відстеження динаміки фізичного стану студентів, інтерпретувати отримані дані, забезпечувати зворотний зв'язок, розробляти рекомендації, вносити відповідні корективи в процес фізичного виховання студентів і на цій основі ефективно здійснювати функції управління.

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ. Проблема якості фізичного виховання є загальнодержавною, регіональною і локальною для кожного вищого навчального закладу. Розв'язання цієї проблеми зумовлює необхідність опрацювання та використання стратегії і тактики впровадження системи моніторингу фізичного виховання у вищих навчальних закладах та передбачення в ньому мобілізації зусиль викладачів та студентів на його реалізацію; визначення показників, критеріїв та методики оцінювання, спостереження, корекції, аналізу й узагальнення результатів, управління процесом навчання. Необхідність створення для сучасних ВНЗ критеріїв якості фізичного виховання на будь-якому етапі навчання передбачає в подальшому розробку та впровадження концептуальних положень, методико-технологічних підходів до моніторингу якості фізичного виховання студентів вищих технічних навчальних закладів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Давыдов В.Ю. Методика проведения общероссийского мониторинга физического развития и физической подготовленности учащихся общеобразовательных школ, вузов: учебно-метод. пособие / В.Ю. Давыдов, А.И. Шамардин. – Волгоград: ВолГу, 2004. – 92 с.
2. Гаврилов Д.Н. Особенности мониторинга физического состояния населения / Д.Н. Гаврилов, А.В. Комков, А.В. Малинин, Е.Е. Романова, М.А. Савенко // Теория и практика физ. культуры. – 2006. – № 3. – С. 60–62.
3. Изаак С.И. Мониторинг физического развития и физической подготовленности (теория и практика) / С.И. Изаак. – М.: Советский спорт, 2005. – С. 39–48.
4. Левушкин С.П. Мониторинг физического состояния школьников: монография / С.П. Левушкин, Р.И. Платонова, М.Д. Гуляев, И.И. Готовцев. – М.: Советский спорт, 2012. – 168 с.
5. Майоров А.Н. Мониторинг в образовании. Книга 1 / А.Н. Майоров. – СПб.: Образование-Культура, 1998. – С. 85.
6. Миронова С.П. Педагогический мониторинг как условие повышения эффективности управления процессом физического воспитания студентов: автореф... канд. пед. наук / С.П. Миронова. – Тюмень, 2004. – 28 с.
7. Пилипей Л.П. Професійно-прикладна фізична підготовка студентів: монографія / Л.П. Пилипей. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2009. – С. 6-8.

8. Романенко Ю.А. Теоретико-методичні засади моніторингу результатів навчання хімії в загальноосвітніх навчальних закладах: автореф... дис. докт. пед. наук / Ю.А. Романенко. – К., 2007. – 40 с.
9. Рябова З.В. Науковий підхід до створення системи моніторингу в загальноосвітньому навчальному закладі / З.В. Рябова // Управління освітою. – № 4. – 2006. – С. 9-10.
10. 10. Education at a Glance 2014 [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://www.oecd.org/edu/Education-at-a-Glance-2014.pdf>.
11. Physical activity and health / ed. C. Bouchard, S.N. Blair, W.L. Haskell. – Champaign: Human Kinetics, 2007. – 410 p.
12. Sharkey B.J. Fitness and health / B.J. Sharkey, S.E. Gaskill. – 6th ed. – Champaign: Human Kinetics, 2007. – 430 p.
13. UK Quality Code for Higher Education – Chapter B6: Assessment of students and the recognition of prior learning. [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://www.qaa.ac.uk/en/Publications/Documents/quality-code-B6.pdf>.
14. UK Quality Code for Higher Education – Chapter B8: Programme Monitoring and review. [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://www.qaa.ac.uk/en/Publications/Documents/quality-code-B8.pdf>.
15. Moving into the future: national standards for physical education / ed. D. Tannehill, G. DeJong, L. Hensley; National Association for sport and physical education, an association of the American Alliance for Health, Physical Education, Recreation and Dance. – 2nd ed. – Oxon Hill: McGraw-Hill Higher Education, 2004. – 60 p.

УДК - 796.615.825

Блават О. З.

Національний університет «Львівська політехніка»

ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНА ДІАГНОСТИКА У КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ КОНТРОЛЮ У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНИХ МЕДИЧНИХ ГРУП ВНЗ

У статті розглянуто питання контролю психофізіологічного стану студентів спеціальних медичних груп в процесі фізичного виховання у ВНЗ. Встановлено відсутність динаміки досліджуваних параметрів протягом курсу занять, що вимагає доопрацювання щодо вирішення питання вибору конкретного напрямку реалізації означених педагогічних завдань курсу фізичного виховання студентів з відхиленнями у стані здоров'я у ВНЗ.

Ключові слова: студент, спеціальна медична група, контроль, психофізіологічний стан, оцінювання, працездатність.

Блават О. З. Психофизиологическая диагностика в контексте формирования системы контроля в физическом воспитании студентов специальных медицинских групп вузов. В статье рассмотрены вопросы контроля психофизиологического состояния студентов специальных медицинских групп в процессе физического воспитания в вузе. Установлено отсутствие динамики исследуемых параметров в течение курса занятий, требующий доработки по решению вопроса выбора конкретного направления реализации определенных педагогических задач курса физического воспитания студентов с отклонениями в состоянии здоровья в вузах.

Ключевые слова: студент, специальная медицинская группа, контроль, психофизиологическое состояние, оценка, работоспособность.

Blavt Oksana. Psychophysiological diagnosis in the context of the formation of the control system in students' physical education in special medical groups in universities. The questions of state control syhofizioloichnoho students with disabilities in health in physical education in high school is considered. The critical situation that has developed to date health-graduate educational institutions indicates the relevance of studying the factors that provide a high level of psychophysical capacity of students with disabilities in health in teaching at universities. Background – during training of students of special medical groups Lviv Polytechnic National University to analyze the dynamics parameters psychophysical condition. Through statistical analysis of the results of empirical research complex monitoring parameters studied objectively determined that the actual level of psychophysical readiness for completion of academic study at university characterized by the absence of positive dynamics of formation and insufficient level of professional competence in the performance of students studied sample. Analytical analysis of the results of the empirical study of psychophysiological state as a form of functional state of students high school, determines the need for specific, targeted corrective actions in the high school course of physical training of these groups. These materials and the experiment confirmed detailed assumptions about the importance of monitoring psychophysiological state of students universities for comprehensive assessment of their health and improve the efficiency of managing the process of physical education in high school.

Key words: student, a special medical group, control, psychophysiological state, evaluation, performance.

Відповідно до потреб держави, поряд з отриманням систематизованих та стандартизованих професійних компетенцій, обов'язковою умовою реалізації освітніх програм у ВНЗ є формування готовності випускників вищої школи до подальшої продуктивної фахової діяльності в умовах виробництва. Ґрунтуючись на обумовлених диспозиціях, наявність високого рівня психофізіологічного стану випускників вищої школи, поряд із належним станом здоров'я, є базовою основою успішного виконання професійних обов'язків висококваліфікованими спеціалістами [6, с. 55]. Особливої актуальності, з точки зору означеного, набувають питання забезпечення належного рівня психофізичної готовності для майбутньої професійної діяльності студентської молоді, яка має певні відхилення у стані здоров'я. Численні дослідження науковців галузі [1, с. 13;